

Beleidsplan Wmo – Welzijn gemeente Zutphen 2025

Inhoud

1. Inleiding.....	4
2. Hoe staan we ervoor?	6
3. Wat willen we bereiken?	9
4. Wat gaan we doen?	11
4.1. Opgave: Bevorderen integrale samenwerking	13
4.2. Verbinden inwoners en bevorderen gezondheid	15
4.3. Toegankelijke en laagdrempelige ondersteuning.....	20
4.4. Geïndiceerde zorg waar nodig	23
5. Uitvoering, monitoring en sturing	26
Bijlage 1. Doelen en inzet per opgave en pijlers.....	27
Bijlage 2. Input maatschappelijke partners – opbrengst diverse sessies en bijeenkomsten	32

Overzicht beleidsplan Wmo – Welzijn gemeente Zutphen 2025

Onze visie: Iedere inwoner kan meedoen, zo lang mogelijk zelfstandig wonen en een goede kwaliteit van leven ervaren. Soms lukt dat niet alleen of met hulp van familie, vrienden of burens. Dan is ondersteuning beschikbaar, aanvullend op wat inwoners zelf en met elkaar organiseren. We bekijken samen met de inwoners, onze maatschappelijke partners en zorgaanbieders welke ondersteuning passend is.

Onze doelen:

1. Inwoners voelen zich gezonder en meer verbonden met hun wijk.
2. Meer inwoners vinden eenvoudig ondersteuning dichtbij.
3. Inwoners krijgen tijdig passende hulp bij complexe problemen.
4. Organisaties werken beter samen, waardoor inwoners sneller passende hulp krijgen.

Opgave: Bevorderen integrale samenwerking

Ambities

- Bundelen samenwerkingen
- Gezamenlijke afweging en plannen
- Knelpunten en drempels weghalen
- Integrale aanpak bij huiselijk geweld

Inzet

- Netwerken in kaart brengen en bundelen onder 'Samen én gezond in Zutphen'
- Multidisciplinair overleg faciliteren
- Verbinden van lopende programma's
- Onderzoek inzet huisverbod

Verbinden inwoners en bevorderen gezondheid

Ambities

- Versterken verbinding en ontmoeting in de wijk
- Versterken mantelzorg en vrijwillige inzet
- Bevorderen gezonde levensstijl
- Inclusieve gemeente

Inzet

- Ontmoetingsplek in elke wijk
- Stimuleren en verbinden buurtinitiatieven
- Inzetten Aanpak Sterke Wijken
- Opzetten centrale plek voor mantelzorgers en vrijwilligers
- Gezondheid integreren in ruimtelijk beleid
- Stimuleren sport en bewegen
- Opstellen brede Lokale Inclusie Agenda

Toegankelijke en laagdrempelige ondersteuning

Ambities

- Breed ondersteuningsaanbod
- Eenvoudig vindbare ondersteuning en zorg
- Aanpak eenzaamheid

Inzet

- Breed palet aan ondersteuning in de wijk bieden
- Herijken afwegingskader algemene voorzieningen
- Sociale kaart verbeteren via Hulpwijzer Zutphen
- Sociale wijkteams beter positioneren
- Nieuwe Aanpak tegen Eenzaamheid opstellen

Geïndiceerde zorg waar nodig

Ambities

- Verschuiving naar indicatievrije en collectieve voorzieningen
- Continuïteit van ondersteuning
- Bevorderen zelfredzaamheid
- Divers en dekkend zorglandschap
- Naar beschermd thuis en wonen eerst

Inzet

- Onderzoek scootmobielpool en indicatievrije voorzieningen
- Afspraken over soepele domeinovergangen (Jeugdwet, Wlz, etc.)
- Inzetten op slimme technologie en krachtig ouder worden
- Ontwikkelen arbeidsmatige dagbesteding
- Uitvoeren pilots 'beschermd thuis' en 'wonen eerst'

1. Inleiding

We staan als gemeente voor grote maatschappelijke opgaven. De bevolking vergrijsst, de mentale gezondheid van inwoners staat onder druk en de vraag naar zorg en ondersteuning groeit. Tegelijkertijd hebben we te maken met personeelstekorten in de zorg, beperkte financiële middelen en een tekort aan passende woningen — bijvoorbeeld voor ouderen die op zoek zijn naar een kleinere, levensloopbestendige woning. Vanuit landelijke akkoorden wordt ingezet op meer samenwerking tussen zorg en het sociaal domein. Dat leidt naar verwachting tot een groter beroep op voorzieningen die de gemeente bekostigt vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015).

Samen met onze inwoners, maatschappelijke partners en zorgorganisaties willen we deze opgaven aanpakken. In dit beleidsplan Wmo-Welzijn leggen we vast hoe we dat gaan doen. Preventie is daarbij een belangrijke pijler. Door vroegtijdig problemen te signaleren en aan te pakken, voorkomen we dat mensen onnodig in zwaardere vormen van ondersteuning terechtkomen. We bouwen voort op wat al in beweging is: het versterken van de sociale samenhang in de wijken en het werken vanuit een wijkgerichte aanpak. Want juist daar, dichtbij inwoners, ontstaat het verschil. Met elkaar zorgen we ervoor dat zorg en ondersteuning toegankelijk blijven — nu én in de toekomst — voor iedereen die dat nodig heeft. Zo bouwen we aan een samenleving

waarin iedereen mee kan doen, zich gezien voelt en de juiste ondersteuning krijgt op het juiste moment.

Verbinding ander beleid

Veel beleidsterreinen raken het beleid Wmo-Welzijn. We noemen hier de belangrijkste beleidsstukken:

Lokale aanpak Bestaanszekerheid

De Lokale aanpak Bestaanszekerheid Gemeente Zutphen 2025 is erop gericht dat iedere inwoner van Zutphen over 20 jaar in bestaanszekerheid leeft. In het beleidsplan Wmo-Welzijn 2025 geven we hier invulling aan. Zo zetten we in op versterking van gezondheid en toegang tot zorg en streven we naar voldoende ruimte en mogelijkheden om mee te doen in de maatschappij. Dit doen we samen met onder meer jeugd en schuldhulpverlening.

Aanpak Sterke wijken

De Aanpak Sterke Wijken zet in op een stevige sociale cohesie en een eigen identiteit van de wijken, die door inwoners zelf bepaald, beheerd en verrijkt wordt. De wijk en haar inwoners staan centraal. Op basis van sociale wijkanalyses maken we samen met inwoners en maatschappelijke partners plannen voor de ontwikkeling van de wijk of buurt. We faciliteren inwoners en professionals om samen te werken en te doen wat werkt. Met een gestructureerde veranderaanpak werken we aan een andere manier van werken met inwoners en partners.

Omgevingsvisie

In de Omgevingsvisie gemeente Zutphen zijn de ambities van de gemeente op wonen, werken, ondernemen en recreëren vertaald naar een toekomstvisie voor 2040. Thema's die hierin terugkomen en die raken aan het beleid Wmo-Welzijn zijn: ruimte voor betaalbare en duurzame woningbouw in vitale wijken, een gezonde leefomgeving met aandacht voor klimaatadaptatie, bereikbaarheid en lokale werkgelegenheid, sociale samenhang en toekomstbestendige voorzieningen.

Jeugdbeleid

Het jeugdbeleid legt de focus op een pedagogische samenleving. Dit is sterk verbonden met het versterken van de sociale basis. Een soepele overgang van de Jeugdwet naar de Wmo 2015 verdient bijzondere aandacht.

Participatie

We hebben veel waardevolle informatie opgehaald in bijeenkomsten en gesprekken met onze partners vanuit welzijn en zorg tot aan cultuur en sport. De opbrengsten uit de bijeenkomsten met partners zijn in bijlage 2 weergegeven. Ook hebben we de inbreng van inwoners bij de Lokale aanpak Bestaanszekerheid en Aanpak Sterke Wijken meegenomen. De ervaringen van inwoners met een Wmo-voorziening hebben we opgehaald met een cliëntervaringsonderzoek. Met alle input hebben we het beleidsplan vormgegeven.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een beeld van de Wmo in Zutphen in cijfers en van maatschappelijke ontwikkelingen die daarop van invloed zijn. In hoofdstuk 3 zetten we onze visie en uitgangspunten uiteen. De vertaling van onze visie in een opgave en ambities bespreken we in hoofdstuk 4. Tot slot gaat hoofdstuk 5 in op de uitvoering, monitoring en sturing.

2. Hoe staan we ervoor?

In dit hoofdstuk gaan we in op het gebruik van voorzieningen die vanuit de Wmo 2015 worden betaald – voor inwoners vanaf 18 jaar - in onze gemeente en de maatschappelijke ontwikkelingen die daarop van invloed zijn.

Gebruik Wmo-voorzieningen gemeente Zutphen

In de jaren 2021 tot en met 2025 is het aantal inwoners dat gebruikt maakt van geïndiceerde ondersteuning vanuit de Wmo 2015 toegenomen. Zie tabel 1. Volgens het VNG Wmo-voorspelmodel zal het aantal Wmo-gebruikers in 2029 met 9% zijn gestegen ten opzichte van 2024. Tabel 2 laat zien dat verhoudingsgewijs meer inwoners van de gemeente Zutphen gebruik maken van Wmo-voorzieningen dan landelijk.

Tabel 1. Aantal inwoners dat gebruik maakt van een Wmo-voorziening

	Totaal	Huishoudelijke zorg*	Begeleiding/ Dagbesteding*	Hulpmiddelen/ vervoer*
2025 (prognose)	3.653	1.638	899	2.239
2024	3.521	1.542	833	2.197
2023	3.459	1.547	811	2.128
2022	3.340	1.471	808	2.100
2021	3.380	1.468	838	2.129

* Aantal unieke cliënten per Wmo-voorziening

Tabel 2. Vergelijking Zutphen en Nederland

2024	Gemeente Zutphen	Landelijk
Aantal inwoners met Wmo-ondersteuning per 10.000 inwoners	760	670

Maatschappelijke ontwikkelingen

Dubbele vergrijzing

Het aantal ouderen neemt de komende jaren toe én de gemiddelde leeftijd binnen de groep ouderen neemt toe. Dit noemen we een dubbele vergrijzing. De dubbele vergrijzing heeft een aantal gevolgen. Het aantal mensen met ouderdomsziekten zoals artrose, de ziekte van Parkinson en dementie neemt fors toe en daarmee ook de zorgvraag. Voor dementie is de prognose dat het aantal inwoners met dementie stijgt van 830 in 2020 naar 2100 in 2050. De gemeente Zutphen vergrijst sneller dan gemiddeld in Nederland. Vooral het aantal inwoners ouder dan 75 jaar groeit sterk: tussen nu en 2050 verdubbelt het aantal 75-plussers in Zutphen en Warnsveld. Ook het aantal mensen ouder dan 90 jaar stijgt fors.

We zien een duidelijk verschil tussen jongere ouderen (65-74 jaar) en oudere ouderen (75+). Jongere ouderen zijn vaker nog actief. Ze bieden bijvoorbeeld hulp aan naasten en doen vrijwilligerswerk. Vanaf het 75^e levensjaar kan de zorgbehoefte snel groeien. Ook is er een toename van de vraag naar aangepaste woningen en woonvoorzieningen. Doordat ouderen langer thuis wonen, neemt de vraag naar zorg en ondersteuning aan huis toe.

Mantelzorg

Momenteel verleent 4% van de jongvolwassenen en 15% van de volwassenen en ouderen in de gemeente Zutphen mantelzorg.¹

¹ GGD-NOG, <https://kompas.ggdnog.nl/mosaic/dashboard/mantelzorg>

Naar verwachting zal de omvang van de groep ontvangers van mantelzorg fors toenemen. Het aantal mantelzorg-gevers zal veel minder snel toenemen. Er zullen daarom steeds minder mantelzorgers beschikbaar zijn voor het aantal mensen dat mantelzorg nodig heeft. In 2040 is de verhouding mantelzorgers – ontvangers naar verwachting gedaald tot ongeveer drie mantelzorgers op één ontvanger.² Mantelzorg wordt vaak gegeven door mensen tussen de 50 en 75 jaar.

Mentale gezondheid

De toename van mentale klachten en uitval door een toename van (ervaren) druk zijn grote maatschappelijke problemen. Ook in de gemeente Zutphen staat de mentale gezondheid onder druk. Zo heeft 9,3% van de volwassen inwoners een hoog risico op angststoornis of depressie.³ En in 2022 was 13,3% van onze volwassen inwoners ernstig eenzaam.⁴ De kans op eenzaamheid neemt toe met het ouder worden. Gevoelens van eenzaamheid kunnen verschillende gevolgen hebben voor de gezondheid. Zo zorgt eenzaamheid voor een hogere kans op hartaandoeningen, dementie, depressie, slaapproblemen en stress.

² Sociaal Cultureel Planbureau 'Toekomstverkenning mantelzorg aan ouderen in 2040'

³ GGD-NOG, <https://kompas.ggdnog.nl/mosaic/dashboard/mentale-klachten>

⁴ Buurtatlas RIVM, https://buurtatlas.vzinfo.nl/#ernstige_eezaamheid

Personeelstekorten in de zorg

Door de groeiende vraag naar zorg en ondersteuning neemt de druk op de zorg alleen maar toe. Er zijn nu al tekorten aan medewerkers in zorg en welzijn. Dit tekort groeit naar verwachting verder, vooral in verpleging en verzorging. Dit kan gevolgen hebben voor de toegang tot zorg. Langere wachttijden hebben grote gevolgen voor mensen die dringend behoefte hebben aan hulp. Bij sommige mensen kunnen lichte klachten zich ontwikkelen tot ernstigere stoornissen. Op verschillende manieren proberen de zorgsector en de overheid het arbeidsmarkttekort in de zorg tegen te gaan.⁵

Krapte op de woningmarkt

De woningmarkt staat onder druk. Er zijn onvoldoende (passende) woningen beschikbaar. Dit heeft onder meer tot gevolg dat jongeren langer thuis wonen en ouderen in een woning blijven wonen die niet meer past bij hun levensfase. Met als risico dat dit de zelfredzaamheid en participatie van onze inwoners negatief beïnvloedt. Over de woningbouwopgave zijn landelijk afspraken gemaakt, die we regionaal en lokaal uitwerken. De Omgevingsvisie biedt kaders en uitgangspunten, ook over de leefomgeving. In het lokale Volkshuisvestingsprogramma (verwacht in 2026) en de Woonzorgvisie werken we uit waar we welk soort woningen toevoegen en hoe we de leefomgeving in wijken en buurten verbeteren.

⁵<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2025/06/02/personeelstekort-in-zorg-en-welzijn-tegengaan>

Ontwikkelingen in landelijke wetgeving en beleid

Er zijn vijf stelselwetten die bepalen hoe het zorgstelsel werkt: Wet publieke gezondheid, Wmo 2015, Zorgverzekeringswet, Wet langdurige zorg en Jeugdwet. Deze wetten kennen verschillen in financiering, uitvoerende partijen en regelingen. Keuzes bij het ene domein werken door bij het andere domein. Daarnaast biedt de Wmo 2015 onvoldoende oplossingen om ongelijk te investeren voor gelijke kansen. Zo is het nu niet mogelijk om de financiële draagkracht van inwoners mee te wegen of een inkomensafhankelijke bijdrage te vragen.

Landelijke zorgakkoorden zoals het Integraal zorgakkoord (IZA), Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) en Hoofdlijnenakkoord Ouderen (HLO) zetten in op betere samenwerking tussen onderdelen van het zorgstelsel.

3. Wat willen we bereiken?

In dit hoofdstuk benoemen we de visie en uitgangspunten van het Wmo-Welzijnsbeleid. Daarmee laten we zien wat we met ons beleid willen bereiken.

Onze visie

Iedere inwoner kan meedoen, zo lang mogelijk zelfstandig wonen en een goede kwaliteit van leven ervaren. Soms lukt dat niet alleen of met hulp van familie, vrienden of burens. Dan is ondersteuning beschikbaar, aanvullend op wat inwoners zelf en met elkaar organiseren. We bekijken samen met de inwoners, onze maatschappelijke partners en zorgaanbieders welke ondersteuning passend is.

In onze gemeente geloven we in de kracht van een sterke sociale basis. Een sterke en betrokken gemeenschap vormt het sociale fundament van de stad. Het biedt inwoners de kans erbij te horen en mee te doen. In wijken waar mensen elkaar kennen, waar het prettig samenleven is en waar het normaal is om elkaar te helpen. Waar mensen elkaar ondersteunen, voorzieningen toegankelijk zijn en problemen vroeg worden gesignaleerd. We zetten daarom in op de wijk: het bevorderen van de sociale samenhang in de wijken is een centrale pijler van ons beleid.

Het inzetten op preventie blijft daarnaast een belangrijke ambitie. Door gezondheid - zowel lichamelijk als mentaal - te bevorderen en

te beschermen, kunnen we problemen voorkomen. Sport en bewegen zijn hierbij belangrijke schakels. En door het tijdig signaleren en aanpakken van problemen zorgen we voor een verminderd en/of uitgesteld beroep op de zwaardere vormen van ondersteuning.

Wie hulp nodig heeft, moet eenvoudig en makkelijk de weg weten te vinden naar de meest passende ondersteuning en zorg. We willen daarom nog meer inzetten op laagdrempelige ondersteuning, en daarbij de beweging maken naar de wijk. Zodat inwoners zoveel als mogelijk in hun vertrouwde omgeving hulp kunnen krijgen. Inwoners moeten zich zonder moeite of drempels tussen verschillende vormen van ondersteuning kunnen bewegen. Van licht naar zwaar, van specialistisch naar algemeen. Daarvoor is integrale samenwerking tussen alle partijen in zorg en welzijn en de gemeente een noodzaak.

Een samenhangend aanbod van lichte ondersteuning tot gespecialiseerde zorg is belangrijk. Soms heeft iemand alleen behoefte aan een luisterend oor. Of aan een activiteit om nieuwe mensen te ontmoeten. Een andere keer is er meer nodig: een cursus, een training of praktische hulp. En soms is gespecialiseerde zorg onmisbaar. Al deze vormen van ondersteuning hangen met elkaar samen en vragen afstemming op elkaar.

Onze uitgangspunten

Onze visie geven we vorm met de volgende uitgangspunten:

Ongelijk investeren voor gelijke kansen

Schaarse financiële middelen en schaarste op de arbeidsmarkt enerzijds en de groeiende zorg- en ondersteuningsvraag anderzijds dwingt tot het maken van keuzes. Zodat we zorg en ondersteuning kunnen blijven bieden aan degenen die het écht nodig hebben. We hanteren daarom het uitgangspunt van ongelijk investeren voor gelijke kansen: we zetten onze schaarse middelen in voor de inwoners die zorg en ondersteuning het meest nodig hebben. We houden regie en sturing om een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement te creëren.

Brede benadering gezondheid

Gezondheid is meer dan alleen wel of niet ziek zijn. Mensen met een ziekte of aandoening zijn daarmee niet per se beperkt of ongezond. We gaan daarom uit van 'positieve gezondheid'. Dit houdt in dat we gezondheid beschouwen als het vermogen van mensen om zich aan te passen en zelf regie te voeren, in het licht van de sociale, fysiek en emotionele uitdagingen van het leven. Mensen die ziek zijn spreken we aan op hun kracht en potentieel in plaats van op hun beperkingen. Niet alleen het voorkomen van ziekte en ongezondheid is belangrijk; het gaat juist om de factoren die bijdragen aan gezondheid.

Samenwerken in- en met de wijk

We geloven dat we meer bereiken door samen te werken met de wijk en alle partners in een wijk. We willen bewoners meer dan voorheen betrekken bij het aanpakken van vragen op individueel niveau en in de gemeenschap, in gezamenlijkheid met onze partners. Dit helpt om integraal zorgvragen op te lossen en de wijk te verbeteren. Hiervoor zetten we de Aanpak Sterke Wijken in.

Vanuit de inwoner & vertrouwen

Een belangrijk uitgangspunt is dat de inwoner centraal staat in ons beleid. We luisteren naar wat inwoners echt nodig hebben. Door te beginnen bij de behoefte van de inwoner en te werken vanuit vertrouwen, kunnen we betere oplossingen bieden die écht helpen.

Continuïteit zorg en ondersteuning

Samenwerken op lange termijn zorgt voor continuïteit en verbetert de kwaliteit van ondersteuning en zorg. We streven daarom naar meerjarige samenwerking met zorgaanbieders en welzijnspartijen. We willen partnerschappen aangaan die duurzaam zijn en waar alle betrokkenen baat bij hebben. Ook zal samenwerking antwoorden moeten gaan geven op ontwikkelingen die nu gaande zijn, en die er nog aan komen.

4. Wat gaan we doen?

We gaan uit van onze visie en uitgangspunten. Een belangrijke **opgave** waar we op inzetten om onze visie te verwezenlijken, is het bevorderen van de integrale samenwerking tussen verschillende disciplines, zoals zorg, welzijn, werk en inkomen, sport en cultuur.

Bevorderen integrale samenwerking

Daarnaast zetten we in op een aantal ambities binnen **drie pijlers**:

**Verbinden inwoners en bevorderen
gezondheid**

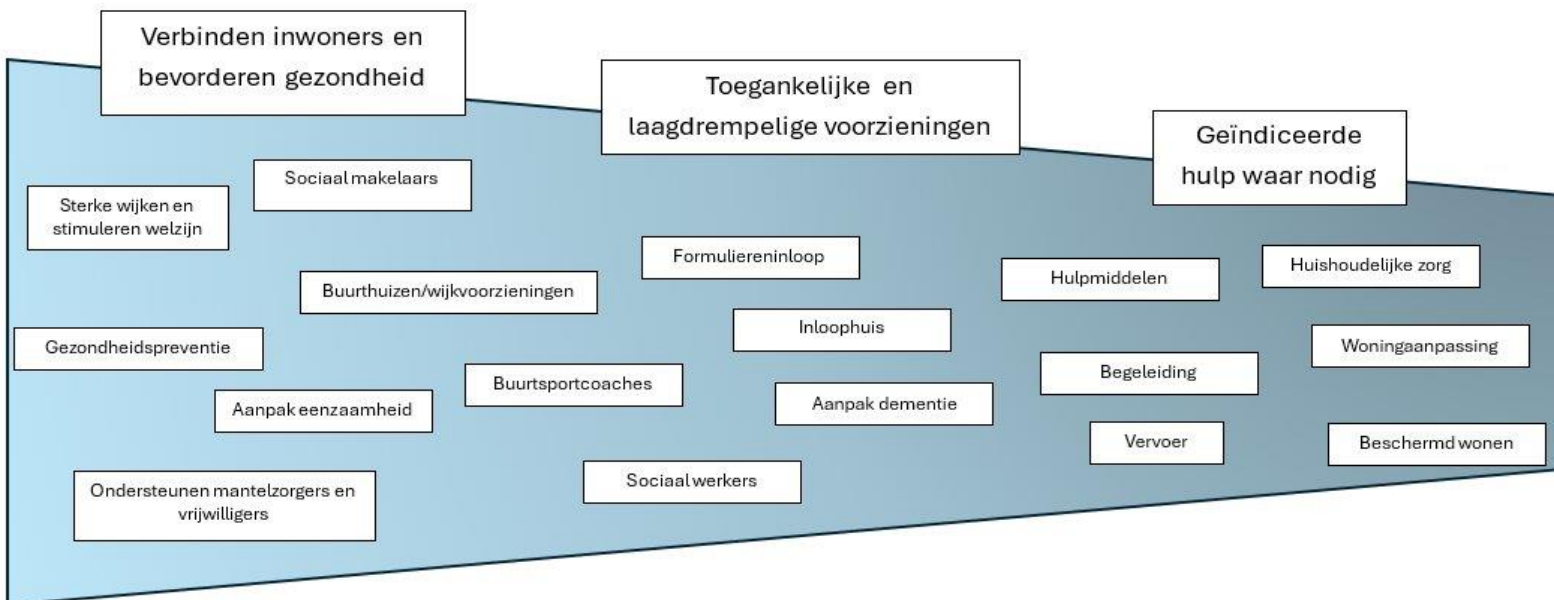
**Toegankelijke en laagdrempelige
ondersteuning**

Geïndiceerde zorg waar nodig

Hierna beschrijven we de opgave bevorderen integrale samenwerking en onze ambities bij de drie pijlers. Met sommige ambities zijn we al volop aan de slag; andere ambities gaan we oppakken. In bijlage 1 staan de doelen en inzet bij onze opgave en ambities. Deze doelen en inzet werken we uit in een uitvoeringsagenda, met daarin een planning. Zodat we in beeld houden waar we aan werken, maar ook nog kunnen bijsturen als zich nieuwe kansen voordoen of onze omgeving verandert.

Het schema op de volgende pagina geeft een overzicht van de hoofdlijnen en samenhang tussen de onderdelen van ons beleid.

In de gemeente Zutphen kan iedere inwoner meedoen, zo lang mogelijk zelfstandig wonen en een goede kwaliteit van leven ervaren. Soms lukt dat niet alleen of met hulp van familie, vrienden of buren. Dan is ondersteuning beschikbaar, aanvullend op wat inwoners zelf en met elkaar organiseren. We bekijken samen met de inwoners, onze maatschappelijke partners en zorgaanbieders welke ondersteuning passend is.

Een woonomgeving die zelfstandig wonen en meedoen in de samenleving ondersteunt.
Integrale samenwerking en samenhang domein zorg en welzijn versterken.

Bevorderen integrale samenwerking

4.1. Opgave: Bevorderen integrale samenwerking

In vrijwel alle gesprekken met onze maatschappelijke partners kwam de opgave naar voren om de integrale samenwerking en de samenhang tussen welzijn en zorg te versterken. Zodat inwoners sneller passende zorg krijgen - lichte hulp indien mogelijk en zwaardere zorg waar nodig – en zo min mogelijk drempels ervaren bij het vinden en krijgen van zorg en ondersteuning. Het komt nu voor dat inwoners op een wachtlijst staan bij gespecialiseerde psychische zorg, terwijl ze geholpen kunnen worden door een sociaal werker. Dat willen we anders.

Ook zijn de maatschappelijke vraagstukken over vergrijzing, eenzaamheid etc. te complex om door één partij of discipline opgelost te worden. We moeten gezamenlijk op zoek naar creatieve en innovatieve oplossingen. Door integraal samen te werken, bundelen we kennis en expertise, waardoor oplossingen beter aansluiten bij de inwoner. Ook voorkomt goede samenwerking dat organisaties langs elkaar heen werken of dubbel werk verrichten en biedt het juist de kans om ons gezamenlijk in te zetten op bijvoorbeeld preventie. Ook het Rijk zet in op betere samenwerking tussen zorg (zorgverzekeraars, zorgkantoren, huisartsen etc.) en welzijn met programma's zoals het IZA en het AZWA.

Wat willen we bereiken?

We willen dat een inwoner zonder knelpunten of drempels de juiste zorg- en ondersteuning vindt en krijgt. En dat de zorg of ondersteuning eenvoudig kan worden opgeschaald of afgeschaald als de situatie daar om vraagt. Daarom zetten we in op integrale

samenwerking. Hiervoor zijn verschillende verbindingen en samenwerkingen nodig en mogelijk. Denk aan de verbinding formele zorg – informele zorg (netwerk inwoner, vrijwilligers, mantelzorgers), zorgpartijen – welzijnspartijen, partijen uit verschillende sectoren (sport, cultuur, welzijn, zorg). Samenwerking met andere sectoren, zoals sport en cultuur, kan van grote waarde zijn voor het welzijn van inwoners. Door krachten te bundelen ontstaat ruimte voor innovatieve en inclusieve benaderingen van maatschappelijke vraagstukken. Sportieve en culturele initiatieven kunnen bijvoorbeeld bijdragen aan verbinding en ontmoeting, zingeving en mentale gezondheid. We zetten in op betere en slimmere verbindingen, uitgaande van wat er al is.

Het bevorderen van integrale samenwerking doen we door:

Ambitie 1. Bundelen samenwerkingen

We gaan samen met onze partners in kaart brengen welke netwerken en verbindingen al bestaan. We willen bestaande netwerken meer op elkaar aansluiten en thematisch bundelen, en zo ervoor zorgen dat organisaties elkaar beter weten te vinden en kennis kunnen delen. We onderzoeken of dit onder de noemer 'Samen én gezond in Zutphen' kan. Zodat we gezamenlijk antwoorden vinden op de grote vragen van de komende decennia ten aanzien van vergrijzing, eenzaamheid etc. en goede voorbeelden elders uit het land kunnen benutten. We betrekken hierbij bewust partijen uit andere sectoren zoals cultuur of sport.

Ambitie 2. Gezamenlijke afweging en plannen

Als de verbindingen beter zijn ingericht, zijn we ook beter in staat om integraal af te wegen waar we in een wijk of gemeentebreed op in willen zetten met elkaar, wie daarvoor aan de lat staat, en hoe we elkaar vanuit zorg, welzijn, cultuur en sport kunnen versterken. De Aanpak Sterke Wijken helpt daarbij. We verbinden lopende projecten - zoals de Buurt als Ecosysteem - en nieuwe plannen zoveel mogelijk aan elkaar. Vanuit het AZWA is ook samenwerking met de zorgverzekeraar geborgd. We zetten ons met name in voor onze kwetsbare inwoners. En voor het bereiken van groepen inwoners die in mindere mate deelnemen aan de samenleving. Zo kunnen we de (schaarse) middelen die er zijn effectief en efficiënt inzetten.

We willen werken met strategische partners. De manier waarop we invulling geven aan het strategisch partnerschap verschilt per onderwerp, welke partners daarin een cruciale rol spelen. In de uitvoering van het beleidsplan wordt gespecificeerd welke organisaties strategische partners zijn.

Ambitie 3. Knelpunten en drempels weghalen

Een aantal knelpunten en drempels hebben we in het vizier: zo is bijvoorbeeld de overgang van zorg vanuit de Jeugdwet naar zorg vanuit de Wmo 2015 een knelpunt. Hiervoor hebben we het uitvoeringsprogramma 'soepele overgang van jeugd naar volwassenheid' opgezet. Ook de stap om zorg of ondersteuning te vragen kan groot zijn. Door meer laagdrempelige ondersteuning in de wijk te bieden, verlagen we de drempel om hulp te zoeken en krijgen. Verder onderzoeken we met onze partners welke knelpunten en drempels inwoners nog meer ervaren en op welke manier die kunnen worden verlaagd. Hierbij helpen concrete voorbeelden het gesprek.

Ambitie 4. Integrale aanpak bij huiselijk geweld

We versterken de samenwerking tussen Veilig Thuis, welzijn en de zorgaanbieders bij gevallen van huiselijk geweld.

Verbinden inwoners en bevorderen gezondheid

4.2. Verbinden inwoners en bevorderen gezondheid

We streven naar een samenleving waar inwoners elkaar helpen en naar elkaar omzien. Waar inwoners voldoende ruimte en mogelijkheden hebben om mee te kunnen doen. Zo vergroten we de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van inwoners in een kwetsbare situatie. Door samenwerking in de wijk en actieve betrokkenheid van inwoners kunnen we eraan bijdragen dat alle inwoners – ook degene in een kwetsbare positie – mee kunnen doen. Een sterke wijk waarin inwoners zich met elkaar verbonden voelen staat hierbij centraal.

Wat willen we bereiken?

Om te stimuleren dat inwoners elkaar helpen en naar elkaar omzien, zetten we in op het versterken van de sociale basis. Een sterke sociale basis begint bij het bieden van bestaanszekerheid. De Lokale Aanpak Bestaanszekerheid laat zien hoe de gemeente Zutphen hierin investeert.

Daarbovenop creëren we voldoende mogelijkheden voor ontmoeting, afgestemd op de wensen en behoeften van de wijk. We ondersteunen en stimuleren buurtinitiatieven van inwoners waar mogelijk. Ook zetten we actief in op vrijwillige inzet, mantelzorg en het tegengaan van eenzaamheid. We vinden het belangrijk dat iedereen kan bijdragen en meedoen en maken ons daarom hard voor een inclusieve gemeente. We willen de gezondheid van onze inwoners bevorderen. Gezondheid betekent niet alleen “niet ziek zijn”, maar ook je goed voelen - zowel

Waarom is het versterken de sociale basis belangrijk?

Een sterke sociale basis waarin mensen goede sociale contacten hebben en zich gezond en verbonden voelen, voorkomt veel problemen. De sociale basis is er voor alle inwoners. Het is het fundament voor ontmoeting, meedoen, initiatieven en waar verbinding ontstaat. Ook versterkt de sociale basis het vermogen van inwoners om lichte problemen zelf of samen op te lossen. Vaak gaat dit om eenvoudige, alledaagse hulp zoals het doen van boodschappen, helpen met klussen in en rondom het huis of hulp bij ondersteuning in het dagelijks leven.

De sociale basis bestaat uit een netwerk van informele sociale verbanden (buurten, groepen, verenigingen, netwerken, families) aangevuld en ondersteund vanuit de lokale overheid, organisaties, diensten en voorzieningen. Dankzij dit netwerk kunnen inwoners participeren in sociale verbanden op een manier die hun welzijn, capaciteiten en individueel potentieel verbetert.¹ We onderscheiden drie lagen:

- 1. Persoonlijk – familie, vrienden, kennissen en burens die elkaar helpen.*
- 2. Gemeenschappelijk – activiteiten zoals verenigingen, buurtinitiatieven en vrijwilligerswerk.*
- 3. Institutioneel – professionele organisaties zoals buurthuizen, bibliotheken en sociaal werkers.*

Deze lagen versterken elkaar. Mensen helpen elkaar uit betrokkenheid, niet omdat het moet. In de sociale basis werken inwoners, vrijwilligers en professionals samen aan een breed, laagdrempelig en vrij toegankelijk aanbod van activiteiten en voorzieningen in de buurt. Dit aanbod is gericht op preventie, het versterken van zelfredzaamheid en samenredzaamheid en het ontplooiën van talent. De rol van de gemeente is faciliterend: we ondersteunen waar nodig.

lichamelijk als mentaal. Sport en bewegen dragen hieraan bij en worden ingezet om gezondheid te bevorderen én om ontmoeting en verbinding tussen inwoners te stimuleren. We besteden ook aandacht aan krachtig ouder worden. We willen bewustwording bevorderen en mogelijkheden creëren voor inwoners om hier actief mee bezig te zijn. Daarbij kijken we niet naar beperkingen, maar juist naar wat wél mogelijk is.

Het verbinden van inwoners en bevorderen van de gezondheid doen we door:

Ambitie 1. Versterken van verbinding en ontmoeting in de wijk

Ontmoetingsplek in elke wijk

Ontmoetingsplekken zijn cruciaal voor een sterke sociale basis. Ze bevorderen verbinding en ontmoeting tussen inwoners en bieden ruimte voor leren, interactie en het delen van ervaringen. Inwoners kunnen er hun netwerk vergroten, nieuwe initiatieven starten en ondersteuning krijgen. Dit draagt bij aan een levendige en betrokken wijk.

We zetten ons in voor een ontmoetingsplek in elke wijk, die passend is bij die wijk. Uitgangspunt is dat in principe in elk wijkhart een ontmoetingsplek is. Het aanbod van ontmoetingsplekken moet aansluiten bij en meebewegen met de veranderende bevolkingssamenstelling in de wijken en de veranderende behoeften. Dit betekent dat ontmoetingsplekken elkaar in sommige gevallen aanvullen. Het betekent ook dat een ontmoetingsplek een

andere vorm kan hebben dan een wijkcentrum of een buurthuis. Het aanbod van ontmoetingsplekken vindt plaats in nauwe samenspraak met inwoners en maatschappelijke organisaties uit de wijk. Waarbij we uitgaan van wat er al is in een wijk en van het uitgangspunt dat we onze middelen inzetten in de wijken die dat het meeste nodig hebben.

Er is een grote verscheidenheid aan ontmoetingsplekken in de gemeente Zutphen. Ook de gemeentelijke ondersteuning verschilt. Om te voorkomen dat te grote verschillen ontstaan en om versnippering tegen te gaan, onderzoeken we of de huidige vormen van ondersteuning nadere kaders of aanpassing behoeven.

Ook plekken die toevallige ontmoetingen tussen wijkbewoners mogelijk maken zijn van groot belang. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zetten we in op een inrichting van de openbare ruimte die spontane en informele ontmoeting stimuleert.

Stimuleren en verbinden van initiatieven

Met de Aanpak Sterke wijken brengen we samen met inwoners en maatschappelijke partners in kaart wat een wijk nodig heeft, welke initiatieven bewoners willen opzetten en wat zij daarvoor nodig hebben. Inwoners zijn zelf eigenaar van initiatieven: zij weten wat hun buurt nodig heeft. Het kan gaan om initiatieven om de buurt schoner te houden, om een wandelgroepje te starten of om een culturele activiteit te organiseren. Met elkaar gaan we daarmee vervolgens aan de slag. We gaan hierbij uit van wat er al is, waar we kunnen bundelen, samenvoegen en aan elkaar verbinden. Versnippering willen we voorkomen.

Sociale makelaars, wijkregisseurs en buurtsportcoaches vervullen een belangrijke functie bij het stimuleren en ondersteunen van inwoners die zich willen inzetten voor de buurt, en het samenbrengen van inwoners en organisaties. Zij ondersteunen en versterken de gemeenschap en zijn aanwezig en zichtbaar in de wijken. Deze functies zijn waardevol en willen we behouden.

Verbinding cultuur, sport en gezondheid

Cultuur en sport zijn een krachtig middel om verbinding te maken en ontmoeting te bevorderen tussen (verschillende groepen) inwoners en de samenleving. Zij leveren een positieve bijdrage aan het welbevinden van inwoners en dragen bij aan preventie. We stimuleren integrale samenwerkingen van de domeinen welzijn, cultuur en sport. We zetten in op sport-, cultuur- en gezondheidsinitiatieven die bijdragen aan de verbinding van inwoners in de wijk of die maatschappelijke vraagstukken raken. In het bijzonder stimuleren we initiatieven die de diversiteit in de wijken bevorderen en/of met ouderen als doelgroep.

Ambitie 2. Versterken mantelzorg en vrijwillige inzet

Mantelzorg

Mantelzorgers hebben een onmisbare rol in de zorg en ondersteuning aan hun naaste(n) in een kwetsbare positie. Er komt steeds meer druk te liggen op mantelzorgers, vanwege tekorten aan personeel in de zorg, de dubbele vergrijzing en het steeds langer thuiswonen. Een goede ondersteuning van mantelzorgers is

belangrijk voor nu en in de toekomst. Hierdoor krijgen én houden mantelzorgers het gevoel dat ze er niet alleen voor zullen staan.

Onze visie op mantelzorg: We willen dat mantelzorgers gezien, gehoord, geadviseerd en ondersteund worden, met oog voor de diversiteit van de mantelzorgers. Dit is een maatschappelijke opgave voor ons allemaal.

Om deze visie te verwezenlijken gaan we aan de slag met de in bijlage 1 genoemde doelen en inzet.

Vrijwillige inzet

Vrijwilligers zijn onmisbaar in onze samenleving. Ze zijn de sterke krachten die onze wijken versterken en verbinden. De wijk functioneert immers niet zonder inwoners die iets voor een ander willen doen. Door vrijwillige inzet bij sportverenigingen, in de wijken en bij het zorgen voor elkaar, kunnen activiteiten doorgaan en helpen inwoners elkaar bij (het voorkomen van) problemen. En het draagt bij aan het welzijn, (mentale) gezondheid en zingeving van de vrijwilliger zelf. Er zijn allerlei verschillende soorten vrijwillige activiteiten, met verschillende tijdsinzet. We willen onze inwoners verleiden om zich vrijwillig in te zetten op een manier die bij hen past.

Onze visie op vrijwillige inzet: We willen dat onze inwoners zich met plezier en voldoening vrijwillig inzetten voor elkaar en hun omgeving.

Met de doelen en inzet in bijlage 1 geven we vrijwillige inzet een stevige impuls.

Daarnaast gaan we vrijwilligers en mantelzorgers zoveel als mogelijk aan elkaar verbinden. Vrijwilligers bieden praktische en emotionele ondersteuning, waardoor mantelzorgers tijd krijgen voor zichzelf. De kans op overbelasting wordt zo verkleind. Vrijwilligers zorgen voor extra contact en betrokkenheid, en laten zien dat de mantelzorger er niet alleen voor staat.

Ambitie 3. Bevorderen gezonde leefstijl

We willen een gezonde gemeente zijn, waar mensen in een gezonde leefomgeving wonen. We willen een gemeente zijn waar de gezondheidsachterstanden kleiner worden en waar een gezonde leefstijl steeds meer vanzelfsprekend is. We gaan hierbij uit van 'positieve gezondheid', een brede kijk op gezondheid, waarbij veerkracht, eigen regie en betekenisvol leven voorop staat, in plaats van ziekte.

We bevorderen een gezonde levensstijl door:

A. Gezondheid en welzijn in het gehele gemeentelijk beleid

Gezondheid en welzijn moet als aandachtsgebied terugkomen in al het gemeentelijk beleid. We integreren gezondheid in nieuwe ruimtelijke visies en plannen. De inrichting van de omgeving om ons heen kan mensen helpen om gezonde keuzes te maken. Bij de ontwikkeling van de leefomgeving zijn het bijdragen aan de positieve gezondheid, bevorderen van ontmoeting en een beweegvriendelijke omgeving daarom belangrijke uitgangspunten.

Dit is ook vastgelegd in de Omgevingsvisie.

B. Stimuleren sport en bewegen

Sport en bewegen zijn essentieel voor een gezonde leefstijl, én dragen bij aan sociale verbondenheid en een bloeiend verenigingsleven. Daarnaast spelen sport en bewegen een belangrijke rol in het verkleinen van kansenongelijkheid. In onze nieuwe Visie Sport en Bewegen geven we richting aan hoe we inwoners gaan stimuleren om meer te sporten en te bewegen — met oog voor gezondheid, verbinding en gelijke kansen. Ook zorgen we voor voldoende mogelijkheden om te bewegen, spelen, ontmoeten en ontspannen in de openbare ruimte, door de omgeving zoveel mogelijk beweegvriendelijk in te richten.

C. Gezond én gezellig

Een gezonde keuze moet een leuke en makkelijke keuze zijn. Bij voorlichting of andere preventieactiviteiten richten we ons daarom op het op een laagdrempelige manier aanwennen van gezonde gewoonten. We stimuleren het aanleren van vaardigheden voor gezond gedrag, waarbij inwoners op een leuke en positieve manier worden uitgedaagd om gezonde keuzes te maken. Bijvoorbeeld een activiteit met een combinatie van gezondheidsvaardigheden, gezelligheid en beleving. Zo creëren we draagvlak voor gezonde keuzes.

Preventieactiviteiten zetten we gericht in voor groepen die de grootste kans hebben op een gezondheidsachterstand, zoals inwoners met een lage sociaal economische status. Ook willen we

kinderen gezondheidsvaardigheden leren over gezonde voeding en beweging, en beweegactiviteiten aanbieden. We willen dat gezondheid een vanzelfsprekend aandachtspunt is van ontmoetingsplekken en sociale activiteiten. In onze lokale Nota Gezondheidsbeleid werken we deze uitgangspunten verder uit.

Ambitie 4. Inclusieve gemeente

Inclusie is een belangrijke bouwsteen van de sociale basis. Het houdt dat in onze gemeente iedereen gelijk is, dezelfde kansen krijgt, kan meedoen en zich welkom en veilig voelt. Zonder angst voor afwijzing of discriminatie. Zonder fysieke en figuurlijke drempels. Dit volgt uit onder meer de Grondwet en het VN-verdrag

Handicap. Iedereen kan meedoen: dit blijven we uitdragen. We zijn ons meer dan voorheen bewust van intersectionaliteit. Dit houdt in dat een combinatie van verschillen iemands positie in de maatschappij bepaalt. En dat de interactie tussen die verschillende factoren iets zegt over de mate van discriminatie die iemand kan ervaren. Het bestrijden van discriminatie blijft ook een belangrijk speerpunt. Voor al deze onderwerpen stellen we een brede Lokale Inclusie Agenda op. Ook blijven we ons zichtbaar inzetten als regenbooggemeente.

4.3. Toegankelijke en laagdrempelige ondersteuning

In onze gemeente lopen inwoners tegen praktische of mentale uitdagingen aan, die ze niet zelfstandig of met hulp van hun netwerk kunnen oplossen. Het kan gaan om alledaagse zaken zoals boodschappen doen, het invullen van formulieren, reizen met het openbaar vervoer of het gebruik van digitale middelen. Er kunnen ook zwaardere problemen spelen, zoals ernstige eenzaamheid of psychische klachten. Inwoners met een lichte ondersteuningsvraag moeten laagdrempelige en toegankelijke hulp kunnen krijgen. Dit maakt dat inwoners eerder hulp durven te vragen en ondersteuning krijgen. Zo voorkomen we of stellen we uit dat mensen zwaardere zorg op indicatie nodig hebben.

Wat willen we bereiken?

Wanneer inwoners hulp nodig hebben, willen we dat inwoners zo licht als mogelijk ondersteuning krijgen. Zonder indicatie, met laagdrempelige en toegankelijke voorzieningen. Denk aan sociaal werkers of een inloopspreekuur voor het invullen van formulieren. We bieden een breed aanbod van ondersteuning, dat toegankelijk, laagdrempelig en efficiënt is. We hebben hierbij aandacht voor inwoners die met de gevolgen van een levensgebeurtenis te maken hebben, zoals een scheiding.

We willen hierbij de beweging naar de wijk maken: dat ondersteuning zo veel als mogelijk in de wijk beschikbaar is, in de vertrouwde omgeving. Door ondersteuning in de wijk te organiseren, is het mogelijk om mensen laagdrempelig en in een

eerder stadium ondersteuning te bieden. De ondersteuning moet ook aansluiten bij de behoeften van de inwoners. We luisteren eerst goed naar wat er speelt in de wijk, en stemmen het aanbod daarop af. De Aanpak Sterke Wijken helpt ons daarbij. Zodat we preventief kunnen werken, afschalen waar mogelijk, en opschalen waar nodig.

Toegankelijke en laagdrempelige ondersteuning realiseren we door:

Ambitie 1. Breed ondersteuningsaanbod

Niet elke hulpvraag is hetzelfde. Daarom zorgen we voor een breed palet aan ondersteuning. We bieden in ieder geval de volgende ondersteuning, in de wijk dan wel gemeentebreed:

- praktische hulp. Zoals bij het invullen van een formulier en het doen van klussen.
- begeleiding bij het ontwikkelen van vaardigheden. Inwoners kunnen bijvoorbeeld leren omgaan met geld, het gebruiken van digitale middelen of het levensloopbestendig maken van hun woning.
- hulp bij mentale problemen. Onder meer via inzet van ervaringsdeskundigen.
- ondersteuning gericht op specifieke doelgroepen: inwoners met een migratieachtergrond en taalachterstand, (jonge) mantelzorgers, ouderen.
- Inloopplekken voor specifieke ondersteuning. Zoals voor mensen met (beginnende) dementie of psychische problemen.

- Een sociaal wijkteam in elke wijk, met onder meer sociaal werkers, waar de individuele inwoner terecht kan met een hulpvraag.
- Onafhankelijke cliëntondersteuning, die het belang van de inwoner als uitgangspunt heeft.

We verkennen met zorg- en welzijnspartijen hoe we zorg en ondersteuning zoveel mogelijk in de wijk kunnen vormgeven. En hoe we daarbij zoveel mogelijk kunnen aansluiten op bestaande initiatieven en lopende plannen.

Bij besluitvorming over het verlenen van financiële steun aan laagdrempelige voorzieningen hanteren we een duidelijk kenbaar afwegingskader. We herijken daarom het 'Afwegingskader Algemene voorzieningen sociaal domein 2020'. Belangrijke uitgangspunten die we daarin opnemen zijn onder meer:

- De voorziening wordt uitgevoerd met inzet van vrijwilligers.
- De voorziening draagt bij aan het voorkomen van een zwaardere hulpvraag / geïndiceerde zorg.
- De voorziening is laagdrempelig: inwoners kunnen gemakkelijk en snel terecht.
- De voorziening is in beginsel niet duurder dan de inzet van geïndiceerde zorg.

Ambitie 2. Eenvoudige en makkelijk vindbare ondersteuning

Voor wie dat nodig heeft, moet het eenvoudig en makkelijk zijn om ondersteuning te vinden en te krijgen, zo staat in de Aanpak Bestaanszekerheid. De sociaal wijkteams zijn de logische plek waar elke inwoner met een vraag terecht kan. Zij kunnen ondersteuningsvragen snel oppakken en doorverwijzen waar nodig.

In onze gemeente zijn nog veel meer initiatieven en organisaties actief om een helpende hand te bieden. Denk aan de bibliotheek voor cursussen over digitale vaardigheden. Inwoners hebben niet altijd goed zicht op het aanbod. Ook organisaties zelf hebben niet altijd het volledige beeld. Dit kan ertoe leiden dat een inwoner niet op de juiste plek met de juiste ondersteuning wordt geholpen. We willen daarom het ondersteuningsaanbod (de sociale kaart) toegankelijker en makkelijker vindbaar maken voor inwoners en organisaties.

Daarnaast willen we de bekendheid van onafhankelijke cliëntondersteuning vergroten bij inwoners. Uit het jaarlijkse Wmo-clientvervalsingsonderzoek blijkt namelijk dat maar weinig ondervraagde inwoners weten dat ze hiervan gebruik kunnen maken.

Ambitie 3. Aanpak eenzaamheid

Eenzaamheid is een ervaring die bij het leven hoort en ons allemaal kan raken, op verschillende momenten en manieren. Als eenzaamheid chronisch én sterk is, dan is dat schadelijk voor het welzijn en de gezondheid van mensen. De afgelopen jaren hebben we ons daarom met de 'Zutphense Aanpak van Eenzaamheid 2021-2025' ingezet voor een stevig sociaal vangnet dat voorkomt dat mensen vastlopen in eenzaamheid en dat mensen helpt weer uit zo'n situatie te komen. Deze aanpak heeft opgeleverd dat het bestaande aanbod beter vindbaar is en beter aansluit bij de (diverse) behoeften van de doelgroep. Voor een aantal doelgroepen waar nog onvoldoende aanbod voor was, is nieuw aanbod

toegevoegd (zoals Join Us en Ixta in Contact). In aanvulling op de landelijke campagne versterken we de boodschap met lokale (communicatie)middelen. Om eenzaamheid een gemakkelijker gespreksonderwerp te maken en we erop in kunnen spelen. We zien dat het taboe op eenzaamheid (of je alleen voelen) langzaam afneemt.

Eenzaamheid blijft echter een thema dat structureel aandacht vraagt. We doen dit door te blijven inzetten op bewustwording en

versterken van het aanbod. We hebben meer aandacht dan voorheen voor de integraliteit van eenzaamheid: het is bij uitstek een thema dat beïnvloed wordt door diverse andere factoren (zoals bestaanszekerheid en leefomgeving). Daarnaast gaan we onze inzet meer richten op organisaties en activiteiten waar we de meeste impact verwachten te maken, zoals rondom life events. We doen dit samen met onze partners van het Netwerk Eenzaamheid Zutphen.

Geïndiceerde zorg waar nodig

4.4. Geïndiceerde zorg waar nodig

Voor inwoners die hun hulpvraag niet kunnen oplossen met hun netwerk, laagdrempelige ondersteuning of op andere wijze, biedt de gemeente vanuit de Wmo 2015 ondersteuning. Het gaat om zogenoemde maatwerkvoorzieningen: zorg op indicatie. Niet elke hulpvraag komt in aanmerking: het moet gaan om een hulpvraag ter compensatie van de beperkingen in de zelfredzaamheid of participatie die de inwoner ondervindt. Maatwerkvoorzieningen zijn onder meer hulpmiddelen (zoals een rolstoel), woningaanpassingen (zoals een traplift), huishoudelijke hulp, begeleiding en vervoersvoorzieningen. Ook biedt de gemeente beschermd wonen en maatschappelijke opvang, in samenwerking met centrumgemeente Deventer.

Inwoners hebben vaak hoge verwachtingen van de gemeente bij het verstrekken van maatwerkvoorzieningen. Compenseren houdt evenwel in dat de voorziening haar doel moet bereiken op het gebied van zelfredzaamheid en participatie. We bieden goedkoopst adequate ondersteuning. Dat kan minder zijn dan waar de inwoner op rekent.

We merken dat de vraagstukken en situaties van inwoners steeds complexer worden. Inwoners hebben vaak problemen op meerdere levensdomeinen tegelijk: van persoonlijke omstandigheden en het sociale netwerk tot wonen, inkomen, schulden, werk en daginvulling. Steeds meer mensen met psychische problemen hebben ondersteuning nodig bij het uitvoeren van dagelijkse activiteiten. De Wmo 2015 speelt hierin een belangrijke rol. Dit vraagt van ons als gemeente extra tijd, inzet, deskundigheid en intensieve samenwerking om aanvragen te beoordelen.

Toegang tot maatwerkvoorzieningen

Als een inwoner in aanmerking wil komen voor een maatwerkvoorziening, onderzoeken we eerst wat de inwoner zelf kan doen, eventueel met hulp van het eigen netwerk of via algemene voorzieningen. Dit is vastgelegd in de Wmo 2015 en in de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Zutphen 2025.

Uitgangspunt is dat we na een melding van een inwoner:

- Zo snel mogelijk in gesprek gaan met de inwoner, en
- met een brede uitvraag. Hiermee bedoelen we dat we niet alleen kijken naar de vraag waarmee de inwoner komt maar dat we ook kijken naar mogelijke andere problemen.
- Als dat passend is, dragen we de inwoner 'warm' over naar een partner voor ondersteuning.

We blijven ons inzetten om deze werkwijze te verbeteren.

En oplossingen te bedenken die écht aansluiten bij de situatie en behoefte van de inwoner.

Wat willen we bereiken?

De afgelopen jaren hebben we ingezet op een verschuiving van maatwerkvoorzieningen naar laagdrempelige voorzieningen. Er zijn verschillende pilots geweest. Met de lessen die we daaruit hebben geleerd, blijven we hierop inzetten. In de plenaire overleggen met onze partners voor huishoudelijke hulp en een ontwikkelagenda sturen we op de ontwikkeling van huishoudelijke hulp. We benutten de wettelijke mogelijkheden optimaal om bij de aanvraag en toekenning van maatwerkvoorzieningen een gezonde leefstijl en toekomstbestendig wonen te stimuleren. Voor inwoners die een zorg op indicatie ontvangen, hebben we een passend en divers ondersteuningsaanbod. Door onze manier van inkopen bouwen we aan een zorglandschap waarin keuzevrijheid centraal staat. Zo krijgt iedere inwoner de mogelijkheid om te kiezen voor een zorgaanbieder die aansluit bij persoonlijke voorkeuren, zoals godsdienstige overtuiging, levensovertuiging en culturele achtergrond.

Het bieden van geïndiceerde zorg waar nodig doen we door:

Ambitie 1: Verschuiving naar indicatievrije en laagdrempelige voorzieningen

Om de toegankelijkheid van lichte Wmo-zorg te vergroten, blijven we zoeken naar mogelijkheden om bepaalde voorzieningen laagdrempelig en indicatievrij aan te bieden. Dit gaat met name om lichte vormen van begeleiding, dagbesteding en hulpmiddelen. Door deze voorzieningen laagdrempeliger te maken, kunnen inwoners sneller geholpen worden.

We zetten in op deelgebruik van vervoersmiddelen en hulpmiddelen, zoals een scootmobielpool. Dit bevordert efficiënt gebruik van middelen en maakt ondersteuning beschikbaar voor een bredere groep inwoners. We gaan in gesprek met zorgaanbieders voor innovatieve ideeën.

Afgelopen jaren hebben we ervaring opgedaan met het aanbieden van groepsgerichte ondersteuning in plaats van individuele ondersteuning. We blijven hierop inzetten. Binnen de begeleiding verschuift de focus van individuele ondersteuning naar groepsgerichte vormen. Groepsbegeleiding is in veel gevallen minstens zo effectief als individuele begeleiding en draagt bij aan sociale participatie en het betaalbaar houden van de Wmo 2025.

We gaan inzetten op het ontwikkelen van meer arbeidsmatige vormen van dagbesteding, die beter aansluiten bij de wensen en mogelijkheden van inwoners. Dit doen we in samenwerking met partners binnen het Zutphens Ontwikkelnetwerk.

Ambitie 2: Continuïteit van ondersteuning

Een belangrijk uitgangspunt in onze dienstverlening blijft het waarborgen van de continuïteit van hulp. Dit doen we onder andere door inwoners met een indicatie voor begeleiding of dagbesteding tijdig te informeren wanneer hun beschikking afloopt. Hierdoor kan, indien nodig, op tijd een nieuwe indicatie worden afgegeven. Dit voorkomt onderbrekingen in de ondersteuning en versterkt het gevoel van zekerheid bij inwoners. Waar mogelijk verlenen we indicaties voor langere termijn. Bijvoorbeeld voor inwoners met een blijvende beperking.

Specifieke aandacht gaat uit naar de overgang van het ene domein naar het andere domein. Zoals de overgang van jeugd (Jeugdwet) naar volwassenheid (Wmo 2015), van tijdelijke (Wmo 2015) naar langdurige zorg (Wlz) of van beschermd wonen naar ambulante begeleiding. We maken duidelijke afspraken met onze partners, intern en waar nodig met centrumgemeente Deventer voor beschermd wonen om de overgangen zo soepel mogelijk te laten verlopen. Ook willen we ondersteuning efficiënt kunnen opschalen en afschalen. De hulpvraag van inwoners kan fluctueren en daar willen we op inspelen.

Ambitie 3: Bevorderen zelfredzaamheid

Een belangrijk doel blijft het versterken van de autonomie van inwoners, zodat zij niet afhankelijk raken van ondersteuning en zorg. Samen met aanbieders onderzoeken we hoe we ondersteuning zo kunnen inrichten dat inwoners gestimuleerd worden om (opnieuw) zelfstandig taken op te pakken. In de huishoudelijke hulp betekent dit dat we - waar mogelijk - de nadruk leggen op activering en begeleiding in plaats van structurele overname van taken. We stimuleren de verbinding tussen aanbieders van maatwerkvoorzieningen met partijen in het voorliggend veld. Ook stimuleren we inwoners om na te denken over wat het vraagt om ouder te worden, zoals het op tijd aanpassen van de woning. We onderzoeken hoe slimme technologie ingezet kan worden en creëren experimenteerruimte voor oplossingen.

Ambitie 4: Naar beschermd thuis en wonen eerst

We maken de beweging naar 'beschermd thuis' en 'wonen eerst'. Dit staat in de Regiovisie en het Lokaal Uitvoeringsplan Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang. Dit betekent dat we inzetten op ambulante ondersteuning in de eigen leefomgeving, in plaats van verblijf in een instelling. Omdat mensen beter tot hun recht komen in hun eigen leefomgeving, waar zij actief kunnen blijven deelnemen aan de samenleving. Ook ontwikkelen we vernieuwende woonconcepten als tussenvormen tussen zelfstandig en beschermd wonen. We voeren pilots uit om vorm te geven aan de bewegingen naar beschermd thuis en wonen eerst.

5. Uitvoering, monitoring en sturing

5.1. Uitvoering

We hebben in dit beleidsplan een veelheid aan ambities verwoord. In bijlage 1 hebben we een aantal doelen en acties bij de ambities opgesteld. Het is niet mogelijk om alles tegelijkertijd op te pakken. De ambities, doelen en acties werken we daarom verder uit – in samenwerking met onze partners - in een uitvoeringsagenda en een planning. Via de P&C-cyclus (planning & control) informeren we de raad over de voortgang van onze ambities.

5.2. Financieel

Op dit moment heeft de gemeente Zutphen te maken met beperkte financiële mogelijkheden. In dit beleidsplan geven we aan welke kant we op willen en wat we belangrijk vinden om op in te zetten. We herzien de huidige systematiek van de thematafels. En we zetten verdere stappen in de begroting om de verschuiving van geïndiceerde zorg (maatwerk) naar voorliggende voorzieningen te kunnen maken. De middelen die het Rijk vanuit diverse programma's zoals het IZA beschikbaar heeft gesteld, zijn eindig. Via het AZWA zijn aanvullende financiën beschikbaar gesteld.

5.3. Monitoring en sturing

In de Wmo 2015 is onder meer vastgesteld dat in het lokale beleidsplan moet staan welke criteria worden gehanteerd om resultaat te meten. Dit staat in schema 1. Daarnaast leggen we in een nieuw op te stellen monitoring- en evaluatieplan (M&E-plan)

specifieker vast welke effecten we willen bereiken, welke criteria we daarbij hanteren en hoe we dat gaan bijhouden.

Schema 1	Effect-Indicator	Bron
Pijler 1. Verbinden inwoners en bevorderen gezondheid	% inwoners dat gezondheid als (zeer) goed ervaart	Kompas GGD-NOG
	% inwoners met leefstijlfactoren roken, overgewicht en beperkte beweging	Gemeentelijke monitor sociaal domein
	% inwoners dat eenzaam is	Kompas GGD-NOG
Pijler 2. Toegankelijke en laagdrempelige voorzieningen	% inwoners dat stelt bij iemand terecht te kunnen bij een probleem of als je ergens mee zit	Kompas GGD-NOG
	% inwoners dat gebruik maakt van welzijnsvoorzieningen	Kompas GGD-NOG Jaarlijks Wmo-clientervaringsonderzoek
Pijler 3. Geïndiceerde zorg waar nodig	% Wmo-gebruikers dat aangeeft tevreden te zijn over de kwaliteit van de maatwerkvoorziening	Jaarlijks Wmo-clientervaringsonderzoek
	% Wmo-gebruikers dat aangeeft tevreden te zijn hoe met de hulpvraag is omgegaan	Jaarlijks Wmo-clientervaringsonderzoek

Bijlage 1. Doelen en inzet per opgave en pijlers

Opgave: Bevorderen integrale samenwerking

	Doel
Ambitie 1. Bundelen samenwerking	<ul style="list-style-type: none"> - Bestaande netwerken in kaart brengen. - Netwerken bundelen onder 'Samen én gezond in Zutphen'. - Uitwerken strategisch partnerschap.
Ambitie 2. Gezamenlijk afwegingen	<ul style="list-style-type: none"> - Faciliteren multidisciplinair overleg. - Verbinden lopende programma's en projecten aanpakken.
Ambitie 3. Knelpunten en drempels weghalen	<ul style="list-style-type: none"> - Inzet op huidige programma's voor verlagen drempels. - Onderzoeken knelpunten en drempels en manieren om deze te verlagen/weg te halen.
Ambitie 4. Integrale aanpak bij huiselijk geweld	<ul style="list-style-type: none"> - Onderzoeken of huisverbod vaker kan worden ingezet.

Pijler 1. Verbinden inwoners en bevorderen gezondheid

	Doel	Inzet
Ambitie 1. Versterken van verbinding en ontmoeting in de wijk	Ontmoetingsplek in elke wijk	<ul style="list-style-type: none"> - Ophalen behoefte aan ontmoetingsplekken. - Evaluatie huidige ontmoetingsplekken. - Meerjarige ondersteuning van partners in de wijk. - Onderzoek of huidige vormen van gemeentelijke ondersteuning nadere kaders of aanpassing behoeven.
	Stimuleren van initiatieven	<ul style="list-style-type: none"> - Ruimte bieden voor buurtinitiatieven door Aanpak Sterke Wijken. - Zoveel mogelijk verbinden, samenvoegen, bundelen initiatieven.
	Verbinding cultuur, sport,	<ul style="list-style-type: none"> - Inzetten kunst en cultuur voor versterken sociale basis en adresseren

	gezondheid en welzijn	<p>maatschappelijke vraagstukken.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stimuleren van samenwerking welzijnsorganisaties en cultuurorganisaties. - Stimuleren van cultureel aanbod in de wijken.
	Ondersteunen mantelzorgers	<ul style="list-style-type: none"> - Organiseren van een laagdrempelige, centrale plek waar mantelzorgers en organisaties terecht kunnen voor advies, informatie, ondersteuning en een luisterend oor. Combineren met punt voor vrijwillige inzet. - Bieden van toegankelijke digitale informatie voor mantelzorgers. - Mantelzorgers op eenvoudige wijze inzicht bieden in hun draagkracht en belasting, en advies geven hoe daarmee om te gaan. - Organiseren effectieve vormen van ondersteuning uitgaande van acht vraagdomeinen. In kaart brengen welke ondersteuning er is, en aanvullen waar nodig. - Zorgen voor een divers, vraaggericht aanbod, met oog voor de diversiteit binnen de groep mantelzorgers, die varieert van zorg voor mensen met dementie tot jongeren die mantelzorg verlenen. - Bevorderen lokale samenwerking door organisaties en bestaande netwerken te verbinden. - Met onze partners een Uitvoeringsagenda Mantelzorg opstellen en uitvoeren.
	Gelijkwaardige samenwerking met mantelzorgers	<ul style="list-style-type: none"> - Mantelzorgers betrekken bij beleidsvorming en uitvoering. - Stimuleren dat mantelzorgers hun ervaringsdeskundigheid inzetten.
	Faciliteren en aanjagen vrijwillige inzet	<ul style="list-style-type: none"> - Organiseren van een centrale plek voor zowel inwoners op zoek naar vrijwillige inzet als organisaties/verenigingen op zoek naar vrijwilligers en informatie. Combineren met punt voor mantelzorgondersteuning. - Inzetten van een slim digitaal vrijwilligersmatchingsplatform. - Verbinden en samenbrengen van netwerken van organisaties die werken met vrijwilligers. - Inzetten op (meer) bewustzijn van het waardevolle karakter van vrijwillige inzet. Zowel onder organisaties die met vrijwilligers werken als onder inwoners zelf.

		<ul style="list-style-type: none"> - Onderzoek hoe we jaarlijks vrijwilliger(s) in het zonnetje kunnen zetten.
	Ondersteunen organisaties, verenigingen en stichtingen bij het vinden en verbinden van vrijwilligers.	<ul style="list-style-type: none"> - Organisaties helpen met het ontwikkelen van nieuwe vormen van 'aanspreken' van vrijwilligers. - Informatie geven over onderwerpen over vrijwillige inzet waar organisaties, met name stichtingen en verenigingen met een vrijwillig bestuur, tegenaan lopen. - Onderzoeken of we stichtingen en verenigingen met een vrijwillig bestuur breder kunnen ondersteunen of faciliteren.
Ambitie 3. Bevorderen gezonde levensstijl	Gezondheid en welzijn in het gehele gemeentelijke beleid	Integreren gezondheid in nieuwe ruimtelijke visies en plannen
	Stimuleren sport en bewegen	Uitvoeren nieuwe Visie Sport en Bewegen
	Bevorderen gezonde levensstijl	<ul style="list-style-type: none"> - Stimuleren van aanleren vaardigheden voor gezond gedrag i.c.m. gezelligheid en beleving. - Gerichte inzet preventieactiviteiten - Opstellen en uitvoeren nieuwe Lokale nota Gezondheidsbeleid
Ambitie 4. Inclusieve gemeente	Iedereen, ongeacht achtergrond, leeftijd, fysieke of mentale mogelijkheden, kan volledig deelnemen aan de samenleving	<ul style="list-style-type: none"> - Opstellen brede Lokale Inclusie Agenda - Vergroten bewustwording over de drempels en problemen die inwoners ervaren bij onvoldoende toegankelijkheid. - Gebruikmaken van ervaringsdeskundigheid.
	Zutphen is een regenbooggemeente	<ul style="list-style-type: none"> - Zichtbaar ondersteunen LHBTIQ+ inwoners. Onder meer door het ondersteunen van de jaarlijkse Pride. En aandacht voor sport. - LHBTIQ+ inwoners moeten zich gehoord en gezien voelen. - Meer bewustzijn creëren over LHBTIQ+-vriendelijk zijn binnen de zorg. - Meer bewustwording creëren bij jeugd, zoals door het programma School's Out. - Meer onderling contact en wegwijs maken LHBTIQ+ inwoners met een hulpvraag. O.a. door het ondersteunen van ontmoetingsgroepen. - Versterken samenwerking rond LHBTIQ+-beleid, met COC Deventer en de GGD.
	Geen financiële belemmeringen	Uitvoeren Lokale aanpak Bestaanszekerheid Gemeente Zutphen 2025

Pijler 2. Toegankelijke en laagdrempelige ondersteuning

	Doel	Inzet
Ambitie 1. Breed ondersteuningsaanbod	Bieden breed palet aan ondersteuning, zoveel mogelijk in de wijk	<ul style="list-style-type: none"> - Verkennen hoe zorg en welzijn zoveel mogelijk in de wijk vormgeven, uitgaande van bestaande netwerken/plannen/initiatieven. Versnippering tegengaan. - Zorgdragen voor dekkend aanbod. - Blijven uitvoeren nota 'Naar een dementievriendelijke gemeente'.
	Duidelijke afweging bij besluitvorming financiële steun laagdrempelige voorziening	Herijken 'Afwegingskader Algemene voorzieningen sociaal domein 2020'
Ambitie 2: Eenvoudige en makkelijk vindbare ondersteuning en zorg	Ondersteuningsaanbod toegankelijker maken voor inwoners en organisaties.	<ul style="list-style-type: none"> - Betere vindbaarheid sociale kaart via www.hulpwijzerzutphen.nl - Sociale wijkteams positioneren als logisch punt voor informatie, advies en ondersteuning - Hogere bekendheid onafhankelijke cliëntondersteuning - Ontwikkelen meerjarenplan bibliotheek, in samenwerking met de gemeenten waarin de bibliotheek actief is. Het meerjarenplan omvat de ondersteuning die de bibliotheek op verschillende gebieden biedt aan inwoners.
Ambitie 3: Aanpak eenzaamheid	Voorkomen dat inwoners vastlopen in eenzaamheid en inwoners helpen weer uit zo'n situatie te komen	<ul style="list-style-type: none"> - Opstellen nieuwe Aanpak tegen Eenzaamheid. - Inspelen op live events (ontwrichtende situaties) en bewustwording creëren.

Pijler 3. Geïndiceerde zorg waar nodig

	Doel	Inzet
Ambitie 1: Verschuiving naar indicatievrije en collectieve voorzieningen	Meer voorzieningen laagdrempelig en indicatievrij aanbieden	<ul style="list-style-type: none"> - Onderzoek scootmobielpool / hulpmiddelenpool - Onderzoek welke lichte vormen van begeleiding en hulpmiddelen een laagdrempelige voorziening kunnen zijn.
Ambitie 2: Continuïteit van	Ondersteuning efficiënt kunnen	Zie Opgave Integrale samenwerking.

ondersteuning	opschalen en afschalen	
Ambitie 3: Bevorderen zelfredzaamheid	Stimuleren autonomie inwoners	<ul style="list-style-type: none"> - Onderzoeken hoe slimme technologie ingezet kan worden. - Bewustwording creëren over krachtig ouder worden.
Ambitie 4: Naar beschermd thuis en wonen eerst	Beweging maken van beschermd wonen naar 'beschermd thuis' en 'wonen eerst'	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren Regiovisie en het Lokaal Uitvoeringsplan Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang. - Uitvoeren en evalueren van twee pilots.

Bijlage 2. Input maatschappelijke partners – opbrengst diverse sessies en bijeenkomsten

De opbrengsten uit de gesprekken en bijeenkomsten met partners vanuit welzijn en zorg tot aan cultuur en sport zijn hieronder weergegeven, ingedeeld bij de opgave 'bevorderen integrale samenwerking' en de drie pijlers.

Bevorderen integrale samenwerking

1. Domeinoverstijgende samenwerking en financiering. Meer domeinoverstijgende samenwerking om schotten in de zorg te voorkomen. Voorbeeld: dagbesteding gezamenlijk financieren vanuit Wmo 2015 en Wet langdurige zorg. Dit maakt maatwerk beter mogelijk.

2. Strategische partnerschappen. Werk samen met een beperkt aantal strategische partners, waarmee duurzame relaties worden opgebouwd. Om continuïteit en kwaliteit van zorg te bevorderen.

3. Samenwerking met elkaar stimuleren en hierover basisafspraken maken. Het is belangrijk dat bestaande netwerken elkaar kennen en van elkaars expertise weten. Bekijk integrale samenwerking breder en denk ook aan wonen, taal, onderwijs en inkomen. Begin niet automatisch met zorg.

4. Inzetten op meer integrale samenwerking. De overgang van het 'zorgsysteem' naar laagdrempelige hulp moet makkelijker. Dit vraagt om een betere samenwerking tussen organisaties: vertrouwen en bekendheid over en weer, elkaar leren kennen,

financiële belangen aan de kant schuiven. Professionals in de uitvoering gaan met elkaar om tafel en gaan samen in gesprek met de inwoner, zodat er één gesprek is met de inwoner. Nu zijn er teveel dubbelingen.

5. Samenwerking rondom wijkinitiatieven. Versterk samenwerking tussen zorgaanbieders, welzijnspartijen en bewonersinitiatieven in de wijk. Wijkgerichte samenwerking biedt kansen om ondersteuning dichtbij en op maat te organiseren, en om de sociale basis te benutten als fundament voor zorg.

6. Coördinatie van zorg en gegevensdeling. Zorg voor betere coördinatie van zorg, met aandacht voor gegevensdeling. Neem juridische en technische belemmeringen weg voor gegevensdeling en ontwikkel gezamenlijke werkprocessen die de inwoner centraal stellen.

7. Bovenlokale samenwerking voor specifieke doelgroepen en complexe vraagstukken. Denk aan beschermd wonen, GGZ en

specialistische dagbesteding. Regionale afstemming en

gezamenlijke inkoop kunnen hieraan bijdragen.

Verbinden inwoners en bevorderen gezondheid

1. Wijk en inwoners centraal stellen. Geef initiatieven van inwoners de ruimte. Ga uit van faciliteren in plaats van formaliseren. Heb aandacht voor actieve inwoners. En ga uit van data/gegevens over de wijk. Aanwezig zijn in wijk betekent 'live' aanwezig zijn; dit geldt ook voor de gemeente. Samenlevingsopbouw is belangrijk, evenals het stimuleren van natuurlijke ontmoetingen. Ongelijk investeren komt niet altijd voort uit schaarste, maar ook omdat andere oplossingen zijn gevonden.

2. Preventie gericht op alle wijkbewoners. Zet in op het bevorderen van welzijn, geluk en zingeving, op positieve gezondheid. Organiseer niet alleen activiteiten voor kwetsbare inwoners, maar trek het breder. Een voorwaarde hiervoor is kennis te hebben van alle wijkbewoners (jong en oud). Taal doet ertoe. Samenredzaamheid, deel je leven. Verken de mogelijkheden om fysiotherapeuten of ergotherapeuten te betrekken.

3. Ondersteunen mantelzorgers. - Organiseer een centrale plek, waar mantelzorgers terecht kunnen met hun vragen, en zorg voor toegankelijke digitale informatie. Zet een ervaren mantelzorgcoördinator in.
- Ga voor een gelijkwaardige samenwerking met mantelzorgers, door mantelzorgers te gaan betrekken in beleidsvorming en het

inzetten van hun ervaringsdeskundigheid. Voor het begeleiden en een luisterend oor bieden voor mantelzorgers.

- Organiseer effectieve vormen van ondersteuning uitgaande van acht vraagdomeinen. Meer vraaggericht aanbod van ondersteuning door o.a. het bieden van leuke, ontspannende activiteiten voor mantelzorgers, en lotgenotencontact.

4. Stimuleren vrijwillige inzet. - Organiseer een centrale plek voor het samenbrengen van inwoners en organisaties/verenigingen en ontwikkel een slim digitaal vrijwilligers matchingsplatform te ontwikkelen. Verbindt netwerken van verenigingen en organisaties die werken met vrijwilligers. Normaliseer vrijwillige inzet en wijs vrijwilligers laagdrempelig de weg. Stem de inzet van vrijwilligers af op hun talenten en interesses; verleid inwoners om zich vrijwillig in te zetten op een manier die bij hen past.

- Ondersteun organisaties/verenigingen/stichtingen bij het vinden en behouden van vrijwilligers. Help met nieuwe vormen van 'aanspreken'. Geef informatie over onderwerpen over vrijwillige inzet waar organisaties tegenaan lopen.

- Zet in op (meer) bewustzijn en erkenning van de waarde en kracht van vrijwillige inzet.

5. Gebruik kunst en cultuur als middel om maatschappelijke vraagstukken aan te pakken en de sociale basis te versterken. En om verbinding te maken en ontmoeting te bevorderen tussen (verschillende groepen) inwoners. Kunst en cultuur kunnen een positieve bijdrage leveren aan welzijn en preventie. Zorg voor een laagdrempelig en betaalbaar cultuuraanbod, met focus op het bereiken van doelgroepen. Verken wat kunst kan bijdragen aan zorg. Samenwerking vanuit verschillende disciplines creëert een meerwaarde. Voorwaarde is een integrale visie, goede

samenwerking en goede ondersteuning.

6. Maak duidelijk beleid voor een inclusieve samenleving. Voor alle inwoners. Zorg er daarbij voor dat LHBTIQA+-personen zich gehoord en gezien voelen, en weten waar ze terecht kunnen voor hulp, ondersteuning of ontmoeting. Denk bij toegankelijkheid niet alleen aan het voldoen aan normen maar ook aan de praktijk. Werk samen en leer van andere gemeenten en organisaties.

Toegankelijke en laagdrempelige ondersteuning

1. Ondersteuning gericht op zo snel mogelijk naar zelfregie. Haal inwoners zoveel mogelijk uit de zorg en laat ze de regie terugpakken. Ga uit van de mogelijkheden van inwoners. Wat kan de inwoner nog, wat heeft inwoner nodig? Minder specialiseren. Niet 'overzorgen'. Overgang van 'zorgsysteem' naar laagdrempelige hulp moet makkelijker. Vraagt vertrouwen, bekendheid over en weer, elkaar leren kennen, financiële belangen aan de kant schuiven

2. Wijkgerichte benadering. Ga uit van de behoefte van de wijk: wat is nodig qua ondersteuning? Geef bekendheid aan inwonerinitiatieven die er al zijn, koester die, denk mee, maak mogelijk, faciliteer, niet op voorhand beperken. En wat mag je terugverwachten van inwoners? Dat zal per wijk verschillen. Zet brede sociale wijkteams, die beschikbaar zijn vanuit een

ontmoetingsplek. Zorg voor een plek waar inwoners altijd kunnen aankloppen.

3. Tegengaan versnippering. Er is een bijzonder uitgebreid ondersteuningsaanbod in onze gemeente. Dit zorgt voor versnippering. Ga dit tegen door:

- Kies een aantal strategische partners om mee samen te werken.
- Niet te veel projecten! Organisaties en inwoners raken het overzicht kwijt.
- Verbeter de vindbaarheid van het ondersteuningsaanbod. Bijvoorbeeld door één sociale kaart, het verbeteren van de hulpwijzer Zutphen, betere zichtbaarheid sociale wijkteams.
- Zorg voor een hybride vorm: zowel online als offline.

4. Vroegsignalering en preventie. Benut de hulp die elke week achter de voordeur komt voor vroegsignalering. Zet vaker een

preventief huisbezoek van de verpleegkundige in. Zet in op voorzorgcirkels en een zorgzame buurt

Geïndiceerde zorg waar nodig

1. Laagdrempelig en vindbaar informatiepunt. Organiseer een centraal, laagdrempelig informatiepunt in de wijk, vergelijkbaar met de functie van een casemanager. Als eerste aanspreekpunt voor inwoners met een hulpvraag, en begeleiding naar passende ondersteuning. Belangrijk: vindbaarheid en herkenbaarheid.

2. Verwijzen en/of hulp inzetten zonder tussenkomst gemeente. Waar mogelijk moeten professionals en organisaties direct hulp kunnen inzetten of doorverwijzen, zonder tussenkomst gemeentelijke loketten. Dit vraagt om vertrouwen in partners en duidelijke kaders.

3. Capaciteit en draagkracht als uitgangspunt. Hou rekening met de beschikbare capaciteit van zorgprofessionals, zoals huisartsen, én met de draagkracht van wijken. Ga uit van een gebiedsgerichte benadering en monitor de druk op voorzieningen.

4. Gecentreerde zorg, zonder monopolisering. Zet in op clustering van zorg (gecentreerde zorg): verschillende vormen van ondersteuning beschikbaar op één plek. Let wel op: keuzevrijheid en diversiteit moeten behouden blijven.

5. Intergenerationeel wonen stimuleren. Zet in op wonen in gemengde leefvormen, waarin jong en oud samenleven. Dit is een kans om zorg en ondersteuning op natuurlijke wijze te integreren. Stimuleer actief via woonbeleid en pilots.

6. Zorgprofessionals betrekken bij indicatiestelling. Zij hebben zicht op de situatie van de inwoner en kunnen bijdragen aan een passende en realistische indicatie.

7. Arbeidsmarktkrapte in zorg en welzijn aanpakken. Door inzet op behoud van personeel, het aantrekkelijk maken van het werk, en het benutten van nieuwe doelgroepen voor instroom.

8. Realistische opleidingseisen bij het contracteren van zorgaanbieders. Niet te hoge opleidingseisen. Praktijkervaring en competenties moeten zwaarder wegen dan formele diploma's, zodat meer mensen inzetbaar zijn in de zorg.

9. Positieve en inclusieve taal in beleid en uitvoering. Uitgaande van de mogelijkheden van mensen, samenwerking en gezamenlijkheid. Dit draagt bij aan een inclusieve benadering en voorkomt stigmatisering.